A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2004. december 14.*

A C-210/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court of Justice (Anglia és Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2003. május 15-én érkezett 2003. április 17-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Swedish Match AB** és

a **Swedish Match UK Ltd** kérelmére

The Queen

és

a **Secretary of State for Health**

* Az eljárás nyelve: angol.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans és K. Lenaerts tanácselnökök, C. Gulmann, J.-P. Puissochet, N. Colneric, S. von Bahr és J. N. Cunha Rodrigues (előadó) bírák,

főtanácsnok: L. A. Geelhoed,
hivatalvezető: H. von Holstein hivatalvezető-helyettes, majd M.-F. Contet főtanácsos,

tekintettel az írásbeli eljárásra és a 2004. június 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

— a Swedish Match AB és a Swedish Match UK Ltd képviseletében G. Barling, QC, és M. Lester, barrister, akiket S. Kon, D. Roy és S. Turnbull, solicitors, hatalmaztak meg

— az Egyesült Királyság kormánya képviseletében C. Jackson, meghatalmazotti minőségben, segítője N. Paines, QC és T. Ward, barrister,

— a francia kormány képviseletében G. de Bergues és R. Loosli-Surrans, meghatalmazotti minőségben,

— az ír kormány képviseletében D. J. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben,

— a finn kormány képviseletében T. Pynnä, meghatalmazotti minőségben,

— a svéd kormány képviseletében A. Kruse, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Parlament képviseletében J. L. Rufas Quintana és M. Moore, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Unió Tanácsa képviseletében E. Karlsson és J.-P. Hix, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében I. Martínez del Peral és N. Yerrell, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2004. szeptember 7-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamoknak a dohánytermékek gyártására, kiszerelésére és árusítására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről szóló, 2001. június 5-i 2001/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 194., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet , 6. kötet, 147. o.) 8. cikkének érvényességére, valamint az EK 28–30. cikk értelmezésére és a szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazásának tilalmáról szóló nemzeti szabályozásnak a közösségi jog rendelkezéseivel és általános elveivel való összhangjára vonatkozik.

2 A kérelmet a Swedish Match AB és a Swedish Match UK Ltd (a továbbiakban a két vállalkozás együttesen: Swedish Match) és a Secretary of State for Health közötti jogvita keretében a szájon át fogyasztható dohánytermékeknek az Egyesült Királyságon belüli forgalmazásával kapcsolatban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 Az 1992. május 15-i 92/41/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 158., 30. o.) módosított, a tagállamoknak a dohánytermékek gyártására, kiszerelésére és árusítására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről szóló, 1989. november 13-i 89/622/EGK tanácsi irányelv (HL L 359., 1. o.) (a továbbiakban: 89/622

irányelv) 8a. cikke előírja, hogy a tagállamok megtiltják azoknak a szájon át fogyasztható dohánytermékeknek a forgalmazását, melyeket az irányelv 2. cikkének (4) bekezdése az alábbiak szerint határoz meg: „minden szájon át fogyasztott termék, kivéve a szívásra és rágásra szántakat, amely részben vagy teljes egészében dohányból készült, porított vagy szemcsés szerkezetű, vagy e formák kombinációiból áll, különösen azok, amelyeket zacskós kiszerelésben vagy porózus zacskókban, illetve egyéb, élelmiszerre emlékeztető formában hoznak forgalomba".

4 A 92/41 irányelv tizenegyedik preambulumbekezdése kimondja: „bizonyított, hogy a füstmentes dohánytermékek nagyobb kockázati tényezőt jelentenek a rák tekintetében, és e kockázattal kapcsolatban a termékeken különleges feliratnak kell szerepelnie". Ugyanezen irányelv tizenkettedik preambulumbekezdése szerint „tudományos kutatóknak az a véleményük, hogy a dohányfogyasztás által okozott függés veszéllyel jár, amely különleges figyelmeztető feliratot követel meg minden egyes dohánytermék en".

5 A 92/41 irányelv tizenharmadik preambulumbekezdésének értelmében:

„[...] az egyes tagállamok piacán megjelenő új szájon át fogyasztható dohánytermékek különösen a fiatalok számára vonzóak, és [...] az ennek leginkább kitett tagállamok már teljes mértékben betiltották ezeket az új termékeket, vagy ezek betiltása szándékukban áll".

6 Ugyanezen irányelv tizennegyedik preambulumbekezdése kifejti:

„[...] e termékek vonatkozásában az egyes tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései között eltérések léteznek, ezért e rendelkezéseket közös szabályoknak kell alávetni".

7 A 92/41 irányelv tizenötödik preambulumbekezdése értelmében:

„[...] valós a kockázata annak, hogy az új szájon át fogyasztható termékeket mindenekelőtt a fiatalok fogják fogyasztani, így ez nikotinfüggőség kialakulásához vezethet, hacsak időben nem alkalmaznak megszorító intézkedéseket".

8 A fent nevezett irányelv tizenhatodik preambulumbekezdése szerint:

„[...] a Nemzetközi Rákkutató Ügynökség által készített tanulmányok következtetései szerint a szájon át fogyasztható dohány különösen nagy mennyiségben tartalmaz rákkeltő anyagokat, [...] ezek az új termékek különösen a szájban okoznak rákot".

9 Ugyanezen irányelv tizenhetedik preambulumbekezdésének értelmében:

„[...] a már három tagállam által elfogadott ilyen dohányra vonatkozó árusítási tilalomnak közvetlen hatása van a belső piac megteremtésére és működésére, [...] szükséges tehát a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése e területen, az egészségvédelem magas szintjének alapulvétele mellett [...] az egyetlen alkalmas intézkedés a teljes tilalom; [...] mindazonáltal e tilalom nem érinti a régi hagyománnyal rendelkező szájon át fogyasztható dohánytermékeket, melyekre továbbra is a 89/622/EGK irányelvnek a jelen irányelv által módosított, a füstmentes dohánytermékekre alkalmazandó rendelkezései vonatkoznak."

10 Az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási feltételeiről és az Európai Uniót létrehozó szerződések módosításairól szóló okmány 151. cikkének (1) bekezdése (HL 1994. C 241., 21. o. és HL 1995. L 1., 1. o., a továbbiakban: csatlakozási okmány) előírja:

„Jelen okmány XV. mellékletében felsorolt rendelkezések az ezen mellékletben előírt feltételek mellett alkalmazhatóak az új tagállamok tekintetében."

11 E melléklet „Egyebek" elnevezésű X. fejezete, mely a csatlakozási okmány 151. cikkében előírt felsorolást tartalmazza, így rendelkezik:

„a) A 89/622/EGK módosított irányelv 8/A cikkében előírt, [...] az irányelv 2. cikkének (4) bekezdésében meghatározott termék forgalmazására vonatkozó tilalom az élelmiszertermékhez hasonló formában történő forgalmazás tilalmának kivételével nem alkalmazható a Svéd Királyságra,

b) A Svéd Királyság minden olyan szükséges intézkedést meghoz, mely biztosítja, hogy az a) pontban meghatározott termék ne kerüljön olyan más tagállamok piacára, melyekre a 89/622/EGK és a 92/41/EGK irányelvek teljes mértékben alkalmazhatóak.

[...]"

12 A 2001/37 irányelvet az EK 95. és EK 133. cikk alapján fogadták el, és célja a 89/622 irányelv és a tagállamoknak a cigaretták kátránytartalmának maximális mértékére vonatkozó törvényi, rendeleti, és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről szóló, 1990. május 17-i 90/239/EGK tanácsi irányelv (HL L 137., 36. o.) újraalkotása.

13 A 2001/37 irányelv huszonnyolcadik preambulumbekezdése szerint:

„A 89/622/EGK irányelv megtiltotta a szájon át fogyasztható egyes dohánytermékek értékesítését a tagállamokban. A [...] csatlakozási okmány 151. cikke felhatalmazza a Svéd Királyságot, hogy e tekintetben eltérjen a 89/622/EGK irányelv említett rendelkezéseitől."

14 A 2001/37 irányelv „Fogalommeghatározások" elnevezésű 2. cikke így rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

»dohánytermék«: olyan termék, amelyet dohányzás, tubákolás, szopogatás vagy rágás céljából gyártanak, még abban az esetben is, ha csupán részben tartalmaz dohányt, akár géntechnológiával módosított formában, akár nem;

[...]

»szájon át fogyasztott dohány«: minden szájon át fogyasztott termék, kivéve a szívásra és rágásra szántakat, amely részben vagy teljes egészében dohányból készült, porított vagy szemcsés szerkezetű, vagy e formák kombinációiból áll, különösen azok, amelyeket zacskós kiszerelésben vagy porózus zacskókban, illetve bármely egyéb, élelmiszerre emlékeztető formában hoznak forgalomba;

[...]"

15 Ugyanezen irányelv 5. cikkének (4) bekezdése szerint:

„A szájon át fogyasztott dohányt, ha árusítása a 8. cikk értelmében engedélyezett, valamint a füstmentes dohánytermékeket a következő figyelmeztető felirattal kell ellátni:

»Ez a dohánytermék károsíthatja az Ön egészségét, és függőséghez vezet.«

[...]"

16 A 2001/37 irányelv „Szájon át fogyasztott dohány" elnevezésű 8. cikke előírja:

„A tagállamok [...] a csatlakozási okmány 151. cikkének sérelme nélkül megtiltják a szájon át fogyasztható dohány forgalmazását."

17 A fent nevezett irányelv 13. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok, a cigaretták kátrány-, nikotin- vagy szén-monoxid-tartalmának korlátozására, az egészségügyi figyelmeztető feliratokra, és más jelzésekre, vagy az ezen irányelv egyéb rendelkezéseire alapozott megfontolásokból nem tilthatják meg, illetve nem korlátozhatják az olyan dohánytermékek importját, árusítását, illetve fogyasztását, amelyek megfelelnek ezen irányelv előírásainak, kivéve a 4. cikkben szolgáltatott adatok hitelességének igazolása céljából."

18 Ugyanezen irányelv 15. cikke különösen úgy rendelkezik, hogy a 89/622 irányelv hatályát veszti, és az erre az irányelvre történő hivatkozásokat a 2001/37 irányelvre történő hivatkozásoknak kell tekinteni.

A nemzeti szabályozás

19 Az Egyesült Királyságban a 89/622 irányelv 8a. cikkében előírt tilalmat a belső jogba a Tobacco for Oral Use (Safety) Regulations (a szájon át fogyasztható dohánytermékekre [biztonságára] vonatkozó 1992-es rendeletek, a továbbiakban: 1992-es rendeletek) ültették át.

Az alapügy és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

20 A Swedish Match az Egyesült Királyságban apróra őrölt vagy vágott, ömlesztve vagy kis kiszerelésű zacskókban árusított, az íny és az ajak közé helyezve fogyasztható dohányt, „snust" kívánt forgalmazni.

21 A Swedish Match 2002. március 18-án a UK Departement of Healthnél (az Egyesült Királyság Egészségügyi Minisztériumánál) írásban kifejtette azokat az indokokat, melyek alapján úgy ítéli meg, hogy a szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazására vonatkozó, az 1992-es rendeletekben előírt tilalma jogellenes. A minisztérium 2002. április 24-i válaszában jelezte, hogy a tilalmat jogszerűnek ítéli meg. A Swedish Match 2002. május 8-án felülvizsgálati kérelmet nyújtott be fenntartva, hogy a tilalom sérti a közösségi jog különböző rendelkezéseit. A High Court of Justice (Anglia és Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket előzetes döntéshozatalra terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az arányosságnak és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának alapelveivel és az alapvető jogokkal (különösen a tulajdon szabadságával) összhangban alkalmazva az EK 28–30. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azok kizárják, hogy egy nemzeti szabályozás bárkinek megtilthassa, hogy részben vagy teljes egészében dohányból készült, porított vagy szemcsés szerkezetű, vagy e formák kombinációiból álló, vagy bármely egyéb, élelmiszerre emlékeztető formában forgalomba hozott, szájon át fogyasztható termékeket a szívásra vagy rágásra szánt termékek kivételével árusítson, árusításra felkínáljon vagy elfogadjon, árusítás céljából bemutasson vagy raktározzon?

2) A 2001/37/EK irányelv 8. cikke teljes egészében vagy részben érvénytelen-e

a) a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megsértése miatt,

b) az EK 28. cikk és/vagy az EK 29. cikk megsértése miatt,

c) az arányosság elvének megsértése miatt,

d) az EK 95. cikknek és/vagy az EK 133. cikknek mint jogalapnak az alkalmatlansága miatt,

e) az EK 95. cikk (3) bekezdésének megsértése miatt,

f) hatásköri visszaélés miatt,

g) az EK 253. cikk és/vagy az indoklási kötelezettség megsértése miatt,

h) a tulajdonhoz való alapvető jog megsértése miatt?

3) Olyan körülmények esetén, melyek szerint

— 89/622/EGK irányelv 8a. cikkét végrehajtó nemzeti intézkedést 1992-ben fogadták el,

— a fent nevezett intézkedést olyan belső jogi hatáskörök alkalmazásával fogadták el, melyek nem függenek az irányelv átültetésére vonatkozó kötelezettség fennállásától,

— a 89/622 irányelvet (a [...] csatlakozási okmány által módosított formájában) a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezte, és módosította, mely utóbbi irányelv a 89/622/EGK irányelv 8a. cikkét 8. cikkében megismételte,

— a 2001/37/EK irányelv a második kérdés a), c) vagy h) pontjában megjelölt elvek egyike miatt érvénytelen,

úgy kell-e értelmezni ezeket az elveket, hogy a kérdéses nemzeti intézkedést is tiltják?"

Az elsősorban a főtanácsnoki indítvánnyal kapcsolatos észrevételek benyújtására, másodsorban a szóbeli szakasz újbóli megnyitására irányuló kérelmekről

22 A Swedish Match a Bíróság hivatalához 2004. október 4-én benyújtott beadványában kérte a Bíróságot, hogy:

— elsősorban engedélyezze, hogy a főtanácsnok úr indítványára írásban észrevételeket nyújthasson be;

— másodsorban rendelje el az eljárási szabályzat 61. cikkének alkalmazásával a szóbeli szakasz újbóli megnyitását.

23 A Swedish Match a főtanácsnok úrnak a 2001/37 irányelv hatásainak esetleges fenntartásához kapcsolódó javaslatairól kíván nyilatkozni, miután a Bíróság annak érvénytelenségét ismeri majd el.

24 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság alapokmánya és eljárási szabályzata nem teszi lehetővé a felek számára, hogy a főtanácsnok által benyújtott indítványra válaszként észrevételeket nyújtsanak be (lásd a C-17/98. sz., Emesa Sugar ügyben 2000. február 4-én hozott végzés [EBHT 2000., I-655. o.] 2. pontját). Ezért a Bíróság a főtanácsnok indítványára válaszként írásbeli észrevételek benyújtására irányuló kérelmet elutasítja.

25 Egyébként a Bíróság hivatalból, a főtanácsnok javaslatára vagy a felek kérelmére eljárási szabályzatának 61. cikkével összhangban elrendelheti a szóbeli szakasz újbóli megnyitását, ha úgy ítéli meg, hogy nem kapott elegendő felvilágosítást, vagy az ügyet olyan érv alapján kell eldöntenie, melyet a felek nem vitattak meg (lásd a C-309/99. sz., Wouters és társai ügyben 2002. február 19-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-1577. o.] 42. pontját és a C-470/00. P. sz., Parlament kontra Ripa di Meana és társai ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-4167. o.] 33. pontját). Mindazonáltal jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatása után úgy ítéli meg, hogy minden szükséges tény a rendelkezésére áll ahhoz, hogy a feltett kérdéseket megválaszolja. Következésképpen a szóbeli szakasz újbóli megnyitására vonatkozó kérelmet el kell utasítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A második kérdésről

26 A kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével, melyet először kell megvizsgálni, azt kérdezi, hogy a 2001/37 irányelv 8. cikke az EK-Szerződés rendelkezéseinek, a közösségi jog alapelveinek megsértése vagy hatáskörrel való visszaélés miatt érvénytelen-e.

Az EK 95. cikk és az EK 133. cikk jogalapul való választásáról

27 A kérdés tárgya annak meghatározása, hogy az EK 95. cikk a 2001/37 irányelv 8. cikkének megfelelő jogalapjául szolgál-e, és ha igen, az EK 133. cikkre másodlagos jogalapként történő hivatkozás szükséges-e, vagy jelen ügyben lehetséges-e.

28 Az EK 95. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a Tanács meghozza a tágállamoknak a belső piac létrehozásáról és működéséről szóló törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésével kapcsolatos intézkedéseket.

29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti szabályozások közötti eltérések egyszerű megállapítása nem elegendő az EK 95. cikkre való hivatkozás igazolásához (ebben az értelemben lásd a C-376/98. sz., Németország kontra Parlament és Tanács ügyben 2000. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-8419. o.] 84. pontját), más azonban a helyzet a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közötti olyan eltérések esetén, melyek természetüknél fogva akadályozhatják az alapvető szabadságokat, és így közvetlen hatással lehetnek a belső piac működésére (ebben az értelemben lásd a fent hivatkozott Németország kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 95. pontját és a C-491/01. sz., British American Tobacco (Investments) és az Imperial Tobacco ügyben 2002. december 10-i ítélet [EBHT 2002., I-11453. o.] 60. pontját).

30 Szintén a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy ha az EK 95. cikkre mint jogalapra való hivatkozás lehetséges a kereskedelmi forgalom azon jövőbeli akadályainak megelőzésére, melyek a nemzeti törvényhozások heterogén fejlődésének következményei, ezeknek az akadályoknak valószínűeknek kell lenniük, és a szóban forgó intézkedés tárgya ezek megelőzése kell, hogy legyen (ebben az

értelemben lásd a C-350/92. sz., Spanyolország kontra Tanács ügyben 1995. július 13-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-1985. o.] 35. pontját; a fent hivatkozott Németország kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 86. pontját; a C-377/98. sz., Hollandia kontra Parlament és Tanács ügyben 2001. október 9-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-7079. o.] 15. pontját, valamint a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és az Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 61. pontját).

31 A Bíróság egyébként úgy ítélte meg, hogy amint fennállnak az EK 95. cikkre mint jogalapra való hivatkozás feltételei, a közösségi jogalkotó nem lehetne akadályoztatva abban, hogy e jogalapra hivatkozzon abból a tényből kifolyólag, hogy a közegészség védelme meghatározó a cselekvés kiválasztásakor (a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és az Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 62. pontja).

32 Másfelől ki kell emelni, hogy az EK 152. cikk (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy az emberi egészség magas szintű védelmét biztosítani kell a Közösség minden politikájának és akciótervének meghatározásakor és végrehajtásakor, és az EK 95. cikkének (3) bekezdése kifejezetten megköveteli, hogy az elvégzett jogharmonizáció során a személyek egészségének magas szintű védelmét biztosítsák (a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 62. pontja).

33 Az előzőekből az következik, hogy amennyiben a kereskedelmi forgalom akadályai fennállnak, vagy valószínűsíthető, hogy a jövőben ilyen akadályok jönnek létre abból a tényből kifolyólag, hogy a tagállamok eltérő intézkedéseket hoztak vagy készülnek meghozni egy termék vagy termékcsoport vonatkozásában, olyan módon, hogy a védelem eltérő szintjét biztosítják, és ezáltal megakadályozzák az érintett termék vagy termékek szabad mozgását a Közösségen belül, az EK 95. cikk felhatalmazza a közösségi jogalkotót, hogy egyrészt a fent nevezett cikk (3) bekezdésének, másrészt a szerződésben felsorolt vagy az ítélkezési gyakorlat által kidolgozott jogelveknek, különösen az arányosság elvének betartása mellett, a megfelelő intézkedések meghozatalával beavatkozzon.

34 A körülmények függvényében e megfelelő intézkedések kötelezhetik a tagállamok összességét az érintett termék vagy termékek forgalmazásának engedélyezésére, az ilyen engedélyezési kötelezettséget bizonyos feltételekhez köthetik, vagy akár ideiglenesen vagy véglegesen megtilthatják egyes termék vagy termékek forgalmazását (lásd a termékek általános biztonságáról szóló 92/59/EGK tanácsi irányelvvel összefüggésben (HL L 228., 24. o.) a C-359/92. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. augusztus 9-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-3681. o.] 4. és 33. pontját).

35 Ezeknek az elveknek a fényében ellenőrizni kell, hogy az EK 95. cikkre mint jogalapra való hivatkozás feltételei fennállnak-e a 2001/37 irányelv 8. cikkének esetében.

36 Előzetesen ki kell emelni, hogy fent említett 8. cikk csupán a 89/622 irányelv 8a. cikkének rendelkezéseit veszi át, mely szerint a tagállamok megtiltják a szájon át fogyasztható dohányok forgalmazását. E dohányokat a 2001/37 irányelv, valamint a 89/622 irányelv így határozza meg: „minden szájon át fogyasztott termék, kivéve a szívásra és rágásra szántakat, amely részben vagy teljes egészében dohányból készült, porított vagy szemcsés szerkezetű, vagy e formák kombinációiból áll, különösen azok, amelyeket zacskós kiszerelésben vagy porózus zacskókban, illetve bármely egyéb, élelmiszerre emlékeztető formában hoznak forgalomba".

37 Továbbra is fennáll, hogy e termékek vonatkozásában, ahogyan azt a 92/41 irányelv tizennegyedik preambulumbekezdése jelzi, ez utóbbi irányelv elfogadásakor a tagállamok között a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések eltértek. Ugyanis közülük kettő már tiltotta e termékek forgalmazását, és a harmadik pedig olyan rendelkezéseket fogadott el, melyek, még ha nem is léptek hatályba, ugyanezt a célt szolgálták. E rendelkezések célja megalkotóik szerint az, hogy megállítsák az olyan egészségre ártalmas termékek fogyasztásának elterjedését, melyek a tagállamok piacán újak voltak, és amelyek arról voltak nevezetesek, hogy különösen a fiatalok számára vonzóak.

38 Minthogy a dohánytermékek piaca olyan piac, melyen a tagállamok közötti kereskedelmi forgalom viszonylag jelentős (lásd a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 64. pontját), ezek a forgalmazást tiltó intézkedések ennek a piacnak a heterogén fejlődését okozták, és így természetüknél fogva akadályát képezték az áruk szabad mozgásának.

39 Egyébként figyelembe véve, hogy a vásárlóközönség egyre inkább tudatában van a dohánytermékek fogyasztásának egészségre káros jellegének, valószínű, hogy az e termékek szabad mozgásával szembeni akadályok annak következtében jöttek létre, hogy a tagállamok e fejlődést leképező új szabályokat fogadtak el, melyek célja, hogy hatékonyabban tántorítsanak el e termékek fogyasztásától (a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 67. pontja).

40 A 2001/37 irányelv 8. cikke olyan összefüggésben született, mely a dohánytermékek piacán a különböző tagállamokban a szájon át fogyasztható dohánytermékekre vonatkozó forgalmazási feltételek heterogén fejlődése miatt létező, a termékek szabad mozgásával szembeni akadályok tekintetében nem különbözik a 89/622 irányelv 8a. cikkének elfogadásakor fennállt összefüggéstől. Fontos hozzátenni, hogy a csatlakozási okmány semmilyen hatással nem járt ezen összefüggés megítélésére. Ugyanis ez az okmány nem csupán kiemeli a Svéd Királyságot a fent nevezett 8a. cikk alkalmazási köréből, hanem megköveteli azt is, hogy e tagállam minden ahhoz szükséges intézkedést meghozzon, mely biztosítja, hogy a szájon át fogyasztható dohánytermékek ne kerüljenek más tagállamok piacára.

41 A közösségi jogalkotónak az EK 95. cikken alapuló beavatkozása a szájon át fogyasztható dohánytermékek vonatkozásában igazolást nyert.

42 Az előzőekből az következik, hogy az EK 95. cikk alapján meghozhatták a 2001/37 irányelv 8. cikke által tartalmazott tiltó intézkedést. Távolabbról meg kell még vizsgálni, hogy ennek az intézkedésnek a meghozatala az EK 95. cikk (3) bekezdésének és a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésben említett jogelveknek tiszteletben tartása mellett történt-e.

43 Ami azt a kérdést illeti, hogy az alapügyben az EK 133. cikkre a fent nevezett 8. cikk másodlagos jogalapjaként történő hivatkozás szükséges-e, vagy lehetséges-e, elegendő emlékeztetni arra, hogy a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ítélet 97. pontjában a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2001/37 irányelv egyetlen megfelelő jogalapja az EK 95. cikk, és hogy az irányelv tévesen említi az EK 133. cikket is.

44 Mindenesetre az irányelvnek az EK 133. cikkre mint másodlagos jogalapra történő e téves hivatkozása nem vonja maga után az irányelv érvénytelenségét (a fent hivatkozott British American Tobacco ügyben hozott ítélet 98. pontja). Egy közösségi jogszabály jogi hivatkozásai között szereplő ilyen hiba ugyanis csupán tisztán alaki hibát jelent, kivéve ha az a jogszabály elfogadása során alkalmazott eljárás szabálytalanságát okozta (ebben az értelemben lásd a 165/87. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 1988. szeptember 27-én hozott ítélet [EBHT 1988., 5545. o.] 19. pontját, a C-184/02. és C-223/02. sz., Spanyolország és Finnország kontra Parlament és Tanács ügyben 2004. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7789. o.] 44. pontját). Márpedig a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ügyben hozott ítéletben a Bíróság azt is megítélte, hogy az EK 95. cikkre és az EK 133. cikkre mint kettős jogalapra történő hivatkozás nem okozza az irányelv meghozatala során alkalmazott eljárás szabálytalanságát, és hogy e tényből kifolyólag az irányelv nem érvénytelen.

45 Ebből az következik, hogy a 2001/37 irányelv 8. cikke a megfelelő jogalap hiánya miatt nem érvénytelen.

Az EK 95. cikk (3) bekezdéséről és az arányosság elvéről

46 Az EK 95. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy mind a Bizottság, mind a Parlament és a Tanács a személyek magas szintű egészségvédelmét vegye alapul, különös figyelemmel minden tudományos tényeken alapuló új fejlődésre.

47 Emlékeztetni kell egyébként arra, hogy az arányosság elve, mely egyike a közösségi jog általános elveinek, megköveteli, hogy a közösségi rendelkezés által létrehozott eszközök alkalmasak legyenek az elérni kívánt cél megvalósítására, és ne menjenek túl azon, ami annak eléréséhez szükséges (lásd különösen a 137/85. sz. Maizena-ügyben 1987. november 18-án hozott ítélet [EBHT 1987., 4587. o.] 15. pontját; a C-339/92. sz., ADM Ölmühlen-ügyben 1993. december 7-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-6473. o.] 15. pontját és a C-210/00. sz. Käserei Champignon Hofmeister-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6453. o.] 59. pontját).

48 Az előző pontban említett feltételek bírói ellenőrzésével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a közösségi jogalkotó a jelen esethez hasonló területen széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, ez pedig olyan politikai, gazdasági és szociális tényezők közötti választást követel meg, melyen belül összetett értékelést kell elvégezni. Csupán az e területen meghozott intézkedésnek a hatáskörrel rendelkező intézmények által elérni kívánt céllal kapcsolatos nyilvánvalóan alkalmatlan jellege lehet kihatással az ilyen intézkedés jogszerűségére (ebben az értelemben lásd a C-84/94. sz., Egyesült Királyság kontra Tanács ügyben 1996. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-5755. o.] 58. pontját; a C-233/94. sz., Németország kontra Parlament és Tanács ügyben 1997. május 13-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-2405. o.] 55. és 56. pontját; a C-157/96. sz., National Farmers' Union és társai ügyben 1998. május 5-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-2211. o.] 61. pontját, valamint a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 123. pontját).

49 A 89/622 irányelvbe a 92/41 irányelvvel beillesztett 8a. cikket illetően az utóbbi irányelv preambulumbekezdéseiből következik, hogy a szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazását betiltó intézkedés az egyetlen, mely alkalmas válasz lehetett arra a valós veszélyre, hogy tudniillik ezeket az új termékeket a fiatalok használják, és így fent említett termékek nikotinfüggőséghez vezetnek, miközben többek között szájrákot okoznak.

50 A Swedish Match tartalmilag azt emeli ki, hogy figyelembe véve azokat a tudományos adatokat, melyekkel a jogalkotó 2001-ben, a 2001/37 irányelv 8. cikkének elfogadásakor rendelkezett, és melyek alapján egyébként a fent említett irányelv 5. cikkének (4) bekezdésében szereplő tájékoztatással kapcsolatos szabályokat is módosította, a szájon át fogyasztott dohánytermékek forgalmazására vonatkozó tilalom fenntartása aránytalan volt az elérni kívánt célhoz képest, és nem vette figyelembe a fent hivatkozott tudományos adatok változását.

51 E tekintetben azt kell válaszolni, hogy még ha a szakértők már 1999-től kétségbe is vonhatták azt az állítást, mely szerint, ahogyan azt a 92/41 irányelv tizenhatodik preambulumbekezdése is kimondja, „ezek az új termékek különösen szájrákot okoznak", minden ellentmondás nem oszlott el ezzel kapcsolatban a 2001/37 irányelv elfogadásakor. Egyébként még ha a tudományos közösség egy része el is fogadta, hogy a szájon át fogyasztható dohánytermékeket a cigarettát helyettesítő termékekként használhatják, annak egy másik része kétségbe vonta egy ilyen álláspont megalapozottságát. Ebből a helyzetből pedig arra kell következtetni, hogy azok a tudományos adatok, melyekkel a jogalkotó 2001-ben rendelkezett, nem tették lehetővé, hogy olyan következtetésre jusson, mely szerint a kérdéses termékek fogyasztása veszélytelen a személyek egészségére.

52 Egyébként valamennyi más dohánytermékhez hasonlóan a szájon át fogyasztható termékek is tartalmaznak nikotint, amely függőséghez vezet, és amelynek mérgező hatása nem vonható kétségbe.

53 Márpedig egyrészt a 2001/37 irányelv elfogadásakor nem bizonyították, hogy fent nevezett termékek ártalmas hatásai e tekintetben más dohánytermékekénél kisebbek volnának. Másrészt kiderült, hogy súlyos veszélyt jelentenek az egészségre, ezt pedig a közösségi jogalkotó köteles volt figyelembe venni.

54 Ilyen feltételek mellett pedig nem tartható fenn az az állítás, hogy az EK 95. cikk (3) bekezdésével ellentétesen a 2001/37 irányelv 8. cikkéből következő tilalmat a tudományos adatok változásának figyelmen kívül hagyásával fogadták el.

55 Egyébként a Bíróság előtt bemutatott egyetlen értékelendő tény sem teszi lehetővé olyan következtetés levonását, mely szerint a szájon át fogyasztható dohánytermékek nem voltak új termékek a tagállamok piacán oly módon, ahogyan ez a 92/41 irányelv elfogadásakor fennállt.

56 A közösségi jogalkotó, hogy megfeleljen annak a számára előírt kötelezettségnek, mely szerint az egészségvédelem tárgyában magas szintet kell alapul vennie, az EK 95. cikk (3) bekezdésével összhangban úgy ítélhette meg – anélkül, hogy a tárgyban hozzá tartozó mérlegelési jogkört túllépte volna –, hogy a szájon át fogyasztott dohánytermékek forgalmazását tiltó intézkedés szükséges, és különösen, hogy nem létezett olyan vagylagos intézkedés, mely lehetővé tenné ugyanennek a célnak ilyen hatékony elérését.

57 Ugyanis ahogyan azt a főtanácsnok úr indítványának 116–119. pontja kiemeli, minden más olyan intézkedés, melynek célja az lett volna, hogy a termelők számára olyan technikai szabályokat állítson fel, melyek a termék ártalmasságát csökkentik, vagy e termék csomagolásának címkézését és árusításának feltételeit különösen a kiskorúkkal kapcsolatban szabályozzák, nem járt volna megelőző hatással az egészségvédelemmel kapcsolatban, mivel lehetővé teszi, hogy a piacon egy olyan termék jelenjen meg, melynek ártalmas hatása mindenképpen fennmarad.

58 Az előző megfontolásokból az következik, hogy a kétségbe vont tiltó intézkedés semaz EK 95. cikk (3) bekezdésének rendelkezéseiben a közösségi jogalkotóra bízott cél – hogy a személyek egészségvédelmének magas szintjét biztosítsa –, sem az arányosság elve tiszteletben tartásának kötelezettsége szempontjából nem tekinthető nyilvánvalóan alkalmatlannak.

Az EK 28. és/vagy 29. cikkről

59 A töretlen ítélkezési gyakorlat szerint a mennyiségi korlátozásoknak, valamint az azonos hatású intézkedéseknek az EK 28. és 29. cikkben előírt tilalma nem csupán a nemzeti intézkedésekre, hanem a közösségi intézményektől származó intézkedésekre is érvényes (ebben az értelemben lásd különösen a 15/83. sz., Denkavit Nederland ügyben 1984. május 17-én hozott ítélet [EBHT 1984., 2171. o.] 15. pontját; a C-51/93. sz. Meyhui-ügyben 1994. augusztus 9-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-3879. o.] 11. pontját, és a C-114/96. sz., Kieffer és Thill ügyben 1997. június 25-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-3629. o.] 27. pontját).

60 Mindazonáltal, ahogy azt az EK 30. cikke is előírja, az EK 28. cikk rendelkezései nem akadályozzák az import-, export- vagy tranzitforgalomnak különösen a személyek életének és egészségének védelmével igazolható tilalmát vagy korlátozását.

61 A szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazásának a 2001/37 irányelvben előírt tilalma az EK 28. és EK 29. cikkben meghatározott korlátozások egyik esetét képviseli, melyet, ahogyan azt a Bíróság jelen ítélet 58. pontjában megjegyezte, a személyek egészségvédelme minden esetben igazol. Ezért pedig semmi esetre sem tekinthető az EK 28. és EK 29. cikk rendelkezéseinek megsértésével hozott rendelkezésnek.

62 Egyébként a Svéd Királyságot a szájon át fogyasztható dohánytermékeknek más tagállamok piacára kerülése vonatkozásában terhelő tilalom a csatlakozási okmány XV. mellékletének X. fejezete b) pontjából, nem pedig a 2001/37 irányelv rendelkezéseiből származik.

Az EK 253. cikkről

63 Emlékeztetni kell arra, hogy az EK 253. cikkben megkövetelt indokolásnak világosan és nagyon is egyértelműen kell megjelenítenie a közösségi hatóság, a szóban forgó jogi szabályozás alkotója érveit, oly módon, hogy az lehetővé tegye az érdekeltek számára a meghozott intézkedés indokainak megismerését és a Bíróság számára az intézkedés feletti ellenőrzés gyakorlását, mindazonáltal azt nem követeli meg, hogy valamennyi releváns jogi és ténybeli részletet külön kifejtsen (lásd különösen a C-122/94. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 1996. február 29-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-881. o.] 29. pontját).

64 Az indokolási kötelezettséget egyébként nem csupán a jogi szabályozás szövegezésére, hanem annak összefüggésére, valamint a szabályozás tárgyára vonatkozó jogi szabályok összességére tekintettel kell megítélni. Ha a kétséges jogi szabályozásból kitűnik az intézmény által elérni kívánt cél lényege, fölösleges megkövetelni, hogy valamennyi általa felhasznált technikai választást külön-külön megindokolja (lásd különösen a C-100/99. sz., Olaszország kontra Tanács és Bizottság ügyben 2001. július 5-én hozott ítélete [EBHT 2001., I-5217. o.] 64. pontját, valamint ebben az értelemben a C-184/02. és C-223/02. sz., Spanyolország és Finnország kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet [EBHT 2004., I-7780. o.] 79. pontját).

65 A 92/41 irányelv preambulumbekezdései világosan kifejtik azokat az indokokat, amelyek miatt a szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazását megtiltó intézkedés bekerült a 89/622 irányelvbe. Egyébként a jogalkotók, különösen miután emlékeztetnek arra, hogy a tudományos szakértők azon a véleményen vannak, valamennyi dohánytermék kockázatot jelent az egészségre, és hogy bizonyítást nyert, hogy a füstmentes dohánytermékek nagyobb kockázatot jelentenek a rák

tekintetében, azt tapasztalták, hogy az új, egyes tagállamok piacán megjelenő szájon át fogyasztható dohánytermékek különösen a fiatalok számára vonzóak, és így ez a számukra a nikotin tekintetében függőség veszélyéhez vezet, hacsak időben nem alkalmaznak megszorító intézkedéseket. Kiemelték továbbá, hogy a problémának leginkább kitett tagállamok már teljesen betiltották ezeket az új termékeket, vagy szándékukban állt ezek betiltása.

66 Fontos továbbá megállapítani, hogy a 2001/37 irányelv 8. cikkében előírt, a szájon át fogyasztható dohánytermékekre vonatkozó tilalom – a korábbi szövegek újraalkotásának keretében, mely a fent nevezett irányelv egyik célja – az 1992-ben elfogadottal megegyező intézkedés megerősítésére korlátozódik. Az 1992-ben az e termékekre meghatározott, a többi füstmentes dohányterméktől eltérő szabályozás a tilalommal érintett termékeknek az akkori belső piacon tapasztalható új jellegét, a fiatalokra gyakorolt vonzerejét és az egyes tagállamok nemzeti tiltó intézkedéseinek meglétét egyaránt magukban foglaló körülményekből származott.

67 E körülmények pedig 2001-ben is ugyanazok maradtak. Bizonyára továbbra is fennáll, hogy a szájon át fogyasztható termékek forgalmazása Svédországban hosszú hagyománnyal rendelkezik, és e termékek nem tekinthetőek újaknak az 1995-ös csatlakozáskor e tagállam területével megegyező piacon. Mindenesetre a csatlakozási okmány 151. cikke egyértelműen kizárta Svédországot az 1992-ben elfogadott tilalom alkalmazása alól, ennek az államnak a területe nem jöhet számításba a 2001/37 irányelv 8. cikkében érintett piac meghatározásánál, és következésképp e piac vonatkozásában azon termékek újszerű jellegének értékelésénél, melyek forgalmazása fent nevezett cikk alkalmazásában tilos.

68 Minthogy a 2001/37 irányelv huszonnyolcadik preambulumbekezdésében kimondja, hogy a 89/622 irányelv tiltja a tagállamokban bizonyos típusú szájon át fogyasztható dohánytermékek árusítását, a csatlakozási okmány pedig a Svéd Királyság számára ez

utóbbi irányelv rendelkezései alóli mentességet biztosított, nem tűnik úgy, hogy fent nevezett tilalomnak a 2001/37 irányelv 8. cikkében való megerősítése megkövetelte volna, hogy az irányelv további releváns jogi és ténybeli elemet határozzon meg ahhoz, hogy eleget tegyen az EK 253. cikkből származó indokolási kötelezettségének.

69 E megállapításokból az következik, hogy a 2001/37 irányelv 8. cikke eleget tesz az EK 253. cikkben előírt indokolási kötelezettségnek.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvéről

70 A töretlen ítélkezési gyakorlat szerint az egyenlő bánásmód elve azt követeli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon anélkül, hogy egy ilyen bánásmód ne lenne objektíven igazolható (ebben az értelemben lásd a C-304/01 sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2004. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7655. o.] 31. pontját).

71 Márpedig a 2001/37 irányelv 2. cikkében meghatározott szájon át fogyasztott dohánytermékek, még ha összetételükben vagy felhasználásuk módjában alapvetően nem is különböznek a rágásra szánt dohánytermékektől, nincsenek ugyanabban a helyzetben, mint az utóbb említett termékek. Ugyanis a 89/622 irányelv 8a. cikkében előírt és a 2001/37 irányelv 8. cikkében átvett tilalom által érintett szájon át fogyasztható dohánytermékek az ezzel az intézkedéssel érintett tagállamok piacán újak voltak. Ez a különleges helyzet engedett eltérő elbánást anélkül, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértésére hatékonyan hivatkozhatnánk.

A szakmai tevékenység szabad gyakorlása elvéről és a tulajdonhoz való jogról

72 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a szakmai tevékenység szabad gyakorlásának elve, akárcsak a tulajdonhoz való jog, a közösségi jog alapelvei közzé tartozik. Ezek az elvek mindazonáltal nem korlátlan jogosultságokat jelentenek, hanem azokat a társadalomban betöltött feladatuk alapján kell megítélni. Következésképp a szakmai tevékenység szabad gyakorlásának a joga, csakúgy mint a tulajdonhoz való jog gyakorlása, korlátozható, amennyiben ezek a korlátozások valóságosan az elérni kívánt, közérdekű célokat szolgálják, és nem járnak az elérni kívánt cél tekintetében olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozással, mely az így biztosított jogoknak már magát a tartalmát sértené (lásd különösen a 265/87. sz., Schräder-ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1989., 2237. o.] 15. pontját; a C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-4973. o.] 78. pontját; a C-293/97. sz., Standley és társai ügyben 1999. április 29-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-2603. o.] 54. pontját; a C-37/02 és C-38/02 sz., Di Lenardo és Dilexport-ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-6911. o.] 82. pontját, valamint a fent hivatkozott Spanyolország és Finnország kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 52. pontját.

73 Igaz, hogy a szájon át fogyasztható dohánytermékeknek a 2001/37 irányelv 8. cikkében előírt tilalma alkalmas arra, hogy korlátozza e termékek gyártói számára szakmai tevékenységük szabad gyakorlását, feltételezve, hogy a gyártók e termékek ilyen jellegű forgalmazását tervezték a fent nevezett irányelv által érintett földrajzi területen. Mindazonáltal egy ilyen intézkedés életbe léptetése nem kérdőjelezi meg az ügylettel érintettek tulajdonhoz való jogát. Ugyanis egyetlen, az ügyletben érintett gazdasági személy sem követelhet magának tulajdonjogot a piac egy részén, még ha egyébként a fent nevezett piacot befolyásoló intézkedés életbe lépését megelőző adott pillanatban rendelkezett is ilyen tulajdonjoggal, mivel a piacnak egy ilyen része csak a körülmények esetleges változásának kitett, pillanatnyi gazdasági helyzetet jelent (a fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet 79. pontja). Egy gazdasági szereplő nem érvényesíthetné jobban megszerzett jogát vagy olyan meglévő helyzet fennmaradásába vetett jogos bizalmát sem, mely helyzetet a közösségi intézmények mérlegelési jogkörükben hozott intézkedései módosíthatnák (lásd az 52/81. sz., Faust kontra Bizottság ügyben 1982. október 28-án hozott ítélet [EBHT 1982., 3745. o.] 27. pontját).

74 Ahogyan a Bíróság fentebb kimondta, a 2001/37 irányelv az egészségvédelem magas szintjét biztosítva közérdekű célt szolgál a dohánytermékek forgalmazására alkalmazható rendelkezések harmonizációja során. Márpedig nem állítható, ahogy jelen ítélet 58. pontjában a Bíróság jelezte, hogy a fent nevezett irányelv 8. cikkében előírt tiltó intézkedés e célra alkalmatlan lenne. Ilyen feltételek mellett a gazdasági tevékenység szabad gyakorlásával szembeni akadály, melyet egy ilyen természetű intézkedés jelent, nem elemezhető az elérni kívánt cél szempontjából úgy, mint ami az e szabadság gyakorlásához való jog vagy a tulajdonhoz való jog aránytalan sérelmét jelenti.

Az állítólagos hatáskörrel való visszaélésről

75 Ahogy azt a Bíróság több ízben megítélte, jogi aktus kizárólag akkor számít a hatáskörrel való visszaélésnek, ha tárgyilagos, lényeges és egybehangzó jelek alapján az állítható, hogy az aktust azzal a kizárólagos vagy legalábbis meghatározó céllal hozták, hogy olyan célokat érjenek el vele, melyek a hivatkozott céloktól eltérnek, vagy hogy a szerződés által az adott ügy körülményeire való felkészülésre előírt különleges eljárást kijátsszák (lásd a C-331/88. sz., a Fedesa és társai ügyben 1990. november 13-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-4023. o.] 24. pontját és a C-110/97. sz., a Hollandia kontra Tanács ügyben 2001. november 22-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-8763. o.] 137. pontját).

76 Különös tekintettel a tagállamok az emberi egészség védelmére és javítására irányuló törvényi és rendeleti rendelkezései bármiféle harmonizációjának az EK-Szerződés 129. cikke (4) bekezdésének első francia bekezdésében (jelenleg a módosítást követően EK 152. cikk (4) bekezdésének első albekezdése) meghatározott kifejezett kizárására a Bíróság úgy ítélte meg, hogy jogalapként az e cikktől eltérő cikkekre történő hivatkozás nem alkalmazható azért, hogy e kizárást megkerülje (a már idézett Németország kontra Parlament és Tanács ügyben, 2000. október 5-én hozott ítélet 79. pontja). A Bíróság azonban pontosította, hogy amint az EK 95. cikk (1) bekezdésére mint jogalapra történő hivatkozás feltételei fennállnak, a közösségi jogalkotót nem lehet akadályozni abban, hogy e jogalapra hivatkozzon abból a tényből kifolyólag, hogy a közegészség a cselekvési kiválasztásában meghatározó (a fent hivatkozott Németország kontra Parlament és Tanács ügyben 2000. október 5-én hozott ítélet 88. pontja, továbbá a fent hivatkozott British American Tobacco (Investments) és Imperial Tobacco ügyben hozott ítélet 190. pontja).

77 Márpedig egyrészt a 2001/37 irányelv 8. cikkének esetén az EK 95. cikkre mint jogalapra történő hivatkozás feltételei fennállnak, másrészt semmiképp sem bizonyítható, hogy e rendelkezést abból a kizárólagos vagy legalábbis meghatározó célból fogadták volna el, hogy a kereskedelmi forgalomnak a szájon át fogyasztható dohánytermékekre vonatkozó nemzeti szabályozások heterogén fejlődéséhez kötött akadályai kiiktatására irányuló céltól eltérő célokat érjenek el vele.

78 Az előző megállapításokból az következik, hogy a 2001/37 irányelv 8. cikke hatáskörrel való visszaélés miatt nem érvénytelen.

A második kérdés egészére adott válaszról

79 A második kérdés egészére azt kell válaszolni, hogy ennek vizsgálata során nem merült fel olyan bizonyíték, mely érintené a 2001/37 irányelv érvényességét.

Az első kérdésről

80 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésében tartalmilag azt kérdezi, hogy az EK 28. és az EK 29. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azok ellentétesek egy olyan nemzeti szabályozással, mint amilyen az alapügyben szerepel.

81 Fontos emlékeztetni arra, hogy egy nemzeti intézkedést egy olyan területen, amely közösségi szinten kimerítő harmonizáció tárgya volt, e harmonizációs intézkedésnek, nem pedig az elsődleges jognak a rendelkezéseire tekintettel kell értékelni (lásd a C-37/92. sz., Vanacker és Lesage ügyben, 1993. október 12-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-4947. o.] 9. pontját és a C-324/99. sz., DaimlerChrysler-ügyben 2001. december 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-9897. o.] 32. pontját).

82 Mivel a szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazása közösségi szinten harmonizált módon került szabályozására, az alapügyben kérdéses nemzeti szabályozás, mely a közösségi szabályozást érvényesen átültetve megtiltja e termékek forgalmazását, csak a fent nevezett közösségi szabályozásnak, és nem az EK 28. és 29. cikknek a rendelkezéseire tekintettel értékelhető.

83 Az előző megállapítások alapján az első kérdésre azt kell válaszolni, hogy amennyiben egy nemzeti intézkedés a 2001/37 irányelv 8. cikkének rendelkezéseivel összhangban tiltja a szájon át fogyasztható dohánytermékek forgalmazását, nem kell külön vizsgálni, hogy e nemzeti intézkedés összhangban van-e az EK 28. és az EK 29. cikkel.

A harmadik kérdésről

84 A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdésében tartalmilag azt kérdezi, feltételezve, hogy a 2001/37 irányelv 8. cikke érvénytelen, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, az arányosságnak és a tulajdonhoz való jog védelmének elveit úgy kell-e értelmezni, hogy azok ellentétesek a szájon át fogyasztható dohánytermékek tilalmáról szóló nemzeti intézkedéssel.

85 E kérdésre nem kell válaszolni, mivel, ahogy azt a Bíróság jelen ítélet 79. pontjában jelezte, a második kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan bizonyíték, mely érintené a 2001/37 irányelv 8. cikkének érvényességét.

A költségekről

86 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács), a következőképpen határozott:

1) **A második kérdés vizsgálata során nem merült fel olyan bizonyíték, amely a tagállamoknak a dohánytermékek gyártására, kiszerelésére és árusítására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről szóló, 2001. június 5-i 2001/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének érvényességét érintené.**

2) **Amennyiben egy nemzeti intézkedés a 2001/37 irányelv 8. cikkében előírt rendelkezéseknek megfelelően megtiltja a szájon át fogyasztható dohány forgalmazását, azt külön nem kell vizsgálni, hogy e nemzeti intézkedés megfelel-e az EK 28. és 29. cikknek.**

Aláírások